

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА
МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ
В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 42

Заснований в 1996 році

Рівне – 2009

ББК 74.20

О - 59

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць.

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 42. — Рівне: РДГУ, 2009. — 186 с.

Збірник наукових праць містить статті з проблем викладання мов і літератур світу, а також з теорії і методики виховання, професійної орієнтації, розвитку та навчання учнів і студентів.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, учителів, вихователів, практичних працівників освіти, керівників дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Пальчевський Степан Сергійович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Янцур Микола Сергійович – кандидат педагогічних наук, професор (відповідальний секретар) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Бех Іван Дмитрович – доктор психологічних наук, професор, дійсний член АПН України (Інститут проблем виховання АПН України);

Вербець Владислав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Воробйов Анатолій Миколайович – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Дем'янчук Анатолій Степанович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АНВШ України (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Карпенчук Світлана Григорівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Лісова Світлана Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПСН (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павлютенков Євген Михайлович – доктор педагогічних наук, професор (Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти);

Пасічник Ігор Демидович – доктор психологічних наук, професор (Національний університет “Острозька Академія”);

Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Савчин Мирослав Васильович – доктор психологічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний інститут ім. Івана Франка);

Терещук Григорій Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПН України (Тернопільський національний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка);

Тищук Віталій Іванович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ямницький Вадим Маркович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 4 від 27.11.2009 р.).

Збірник затверджений ВАК України як наукове фахове видання, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук з педагогіки (постанова Президії ВАК України №1-05/7 від 9.06.1999 р. та додаток до постанови ВАК України від 11.10. 2000 р. № 1 – 03/8).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 09 — 01.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2009

способами вирішення комунікативних завдань тощо і лише в цих межах будувати свої висловлювання, то студент, який читає чи слухає, нездатний накласти такі обмеження на текст, який сприймає. Відповідно дещо ширшими мають бути і його можливості сприйняття мовлення порівняно з його творенням.

В умовах вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням не завжди вдається досягти успіхів за існуючого підходу (навіть враховуючи всі сучасні методичні підходи). [6. 39] Отже, слід розробити нові методи, способи, прийоми навчання читання і аудіювання, які б прискорювали формування вмінь і навичок, а також сприяти досягненню мети навчання. Це особливо важливо для студентів 2 курсу стаціонарного навчання на немовних факультетах університету, які вивчають іноземну мову професійного спрямування. Саме тоді в основному і досягаються професійно значимі цілі викладання. Інтенсифікація також має проходити за рахунок розширення словника-мінімуму для читання і аудіювання. Важливість питання про словниковий запас пов'язана з тим, що основною складністю для студентів під час читання і аудіювання є його недостатність.

Таким чином, підвищення ефективності і результативності навчання іноземної мови за професійним спрямуванням вимагає такої організації навчальної діяльності, за якої б суттєво прискорився розвиток навичок і вмінь сприйняття мовлення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Артемов. В.А. Психология обучения иностранным языкам: Учеб. пособие. – М.: Просвещение, 1969. – 279 с.
2. Берман И.М. Методика обучения английскому языку в неязыковых вузах. – М.: Высш. шк., 1970. – 232 с.
3. Бех П.О., Биркун Л.В. Концепція викладання іноземних мов в Україні //Іноземні мови. – 1996. – №2. – С. 3-8.
4. Китайгородская Г.А. Методика интенсивного обучения иностранным языкам. – М.: Изд-во МГУ, 1986. – 176с.
5. Коваленко О. Про вивчення іноземних мов у 2007/2008 н.р. (Методичні рекомендації) // Іноземні мови в навчальних закладах. – 2007. – №3. – С. 6-12.
6. Комунікативні методи та матеріали для викладання англійської мови //Перекл. та адаптація Л.В.Биркун. – Oxford: Oxford University Press, 1998. – 48 с.
7. Лapidус Б.А. Актуальные вопросы теории функционального дифференцирования минимумов в курсе иностранного языка //Иностранные языки в школе. – 1987. – №2. – С. 19-25.

Резюме. *Статья рассматривает принцип взаимосвязанного обучения различных видов языковой деятельности и его влияние на результативность и продуктивность обучения иностранному языку за профессиональным направлением студентов неязыковых факультетов высших учебных заведений. В статье показано, что использование данного принципа делает возможным существенно ускорить развитие у студентов умений и навыков с иностранного языка.*

Ключевые слова: *иностраннный язык за профессиональным направлением, языковая деятельность, ускоренное обучение, восприятие, компетенция.*

The summary. *The article deals with the interrelated study principle of different types of the language activity and its impact on the foreign language study productivity and results for high school students of non-linguistic departments. It is stated that the use of the given principle makes it possible to accelerate substantially the development of students' foreign language skills.*

Key words: *professionally oriented foreign language, language activity, accelerated study, perception, competence.*

Одержано редакцією 12.09.2009 р.

УДК: 378.14:[159: 81' 253]-059.875

О.С. КОЧУБЕЙ

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Резюме. *Статтю написано на основі глибокого вивчення механізмів формування іншомовної компетенції у студентів-філологів. Статтю присвячено проблемам мовної особистості в лінгвістиці та використанню цих поглядів в практиці викладання іноземної мови. Риторика методики навчання обговорюється поєднано з формуванням лінгвістичних здібностей особистості.*

Ключові слова: *психологічні механізми, текст, компетенція, компетентність.*

Одним із центральних положень, визначених у Національній доктрині розвитку освіти в Україні в 21 столітті, є створення умов для підготовки вчителів, здатних практично втілювати нові прогресивні методики і технології навчання, інтегруючи всі етапи навчально-виховного процесу з кращими здобутками світової культури.

Становлення нових соціально-економічних та політичних відносин в українському суспільстві зумовило необхідність перегляду вимог до організації та реалізації навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі. При спрямуванні нашого суспільства на відповідність до європейських стандартів освіти особливо гостро постає питання про оволодіння іноземними мовами майбутніми фахівцями різних галузей професійного життя. Одним із шляхів реалізації цього завдання є вдосконалення методів та засобів навчання, розробка

відповідних технологій навчання іноземних мов у різних академічних закладах. У зв'язку з цим приділяється увага, зокрема, важливим психологічним основам навчання іноземних мов, а, відтак, навчання перекладу потребує вироблення чітких, ефективних механізмів та технологій формування професійної компетентності фахівців з перекладу.

Сьогодні проблема професійної компетентності особистості, здатної до саморозвитку, досліджується багатьма українськими та російськими науковцями. Розвитку професійно-педагогічної компетентності присвячено праці В.О.Бородіної, В.П.Беляніна, Т.М.Дрідзе, Л.Г.Шабицької, А.В.Чепелевої та інших. У психологічному тлумачному словнику ми знаходимо визначення терміну «компетенція» – область діяльності, значуща для ефективної роботи організації в цілому, в якій індивід (кандидат, виконавець) повинен проявити певні знання, уміння, навички поведінки, гнучкі здатності та професійно-важливі якості особистості. «Компетенція» – це сфера відповідальності і певна сфера повноважень нерідко поняття «компетенція» на практиці змішується з поняттям «компетентність». В термінах текстології «компетенцію» зручно трактувати як назву шкали, а «компетентність» – як рівень в шкалі [11].

Щодо вищої школи вважається, що компетенція – це норма освітньої підготовки студента, при цьому визначається роль ключових компетенцій, загальних для всіх професій та спеціальностей, універсальних у різних ситуаціях. Компетентність, стосовно компетенції, виступає як інтегроване поняття, що характеризує людину, як суб'єкт, який реалізує в практичній діяльності компетенції, якими він володіє.

Метою нашої статті є показати, що формування компетентності, тобто здатності застосовувати знання та вміння в реальній життєвій ситуації, є однією з найбільш актуальних проблем сучасної освіти.

У психолого-педагогічній літературі компетентність розглядається як категорія оцінна, що характеризує людину як суб'єкта певного виду діяльності і забезпечує досягнення успіхів. При цьому оцінюються такі компоненти, як структура знань і умінь, ціннісні орієнтації, ставлення до діяльності, її результативність і здатність до її удосконалення.

Іншими словами, компетентність – це стійка готовність і здатність людини до діяльності. Компетентність, за словами Е.І.Огарьова, залежить від п'яти основних елементів: глибоке розуміння суті завдань і проблем, які розв'язуються, наявність досвіду у даній сфері і уміння обирати засоби і способи діяльності, адекватні конкретним обставинам місця і часу, почуття відповідальності за досягнуті результати; здатність учитися на помилках і привносити корективи у процес досягнення мети [7].

У наш час потреба в компетентності є найголовнішою ознакою та потребою кожної людини. Компетентність допомагає фахівцеві ефективно вирішувати різноманітні завдання, які стосуються його професійної діяльності.

У працях В.Болотова і В.Серікова можна виокремити три основні ланки стосовно побудови компетентісної моделі освіти. По-перше – це розширення в структурі навчальних програм з загальноосвітніх дисциплін між предметного компоненту (тобто тісні між предметні зв'язки – включення в зміст даної навчальної дисципліни матеріалу з інших галузей знання та практики). По-друге – це утворення принципової системи введення компетентісних елементів в усі освітні галузі навчального плану (тобто побудова навчального предмету, орієнтованого на компетентність, а не на просте відображення матеріалу). По-третє – це створення профільної старшої школи, яка стане реальною організаційною формою реалізації компетентісної моделі освіти. Створення такої школи надасть змогу повною мірою реалізувати освітні можливості та потреби громадян [1].

Завданням нашої статті є виокремлення компетентісного підходу у вивченні іноземної мови як пріоритетного і орієнтування його на виконання важливих ключових функцій освіти, так як у ньому відображається зміст освіти, який не ґрунтується на компоненті знання, умінь, навичок. Компетентність аналізується в межах компетентісного підходу як здібності особистості, які самостійно в ній реалізуються під час її навчання.

Іноземна мова в наш час розуміється як засіб соціальної взаємодії в умовах соціальної взаємодії в умовах професійного і міжкультурного спілкування. І, зважаючи на здатності до міжкультурної комунікації та встановлення компетентісного підходу до навчання в системі освіти, набуває в сучасних умовах особливої актуальності. Міжкультурна комунікація може відбутись у формі безпосереднього спілкування представників різних культур або опосередковано – за допомогою паперових, аудіо-візуальних та електронних носіїв. Саме компетентісний підхід при вивченні іноземної мови, засвоєння знань про культуру іншої країни, ознайомлення з нормами міжкультурного спілкування, а також поведінки у різних комунікативних ситуаціях повсякденного життя та професійної діяльності сприяє здійсненню ефективного міжкультурного спілкування.

Проблемі мовної компетентності присвячували свої праці такі науковці як В.П.Белянін, Є.Д.Божовіч, Є.М.Верещагіна, І.А.Зімня, В.Г.Костомаров, Є.І.Пассов, Л.В.Щерба, Н.В.Чепелєва. У процесі аналізу наукових джерел ми визначили, що під мовною компетенцією розуміється такий рівень мовного розвитку, який дозволяє людині в процесі спілкування вільно використовувати свої знання про мову. Процес формування мовної компетентності пов'язаний з формуванням певного способу мислення, специфічного для даної сфери знань про мову. Процес формування мовної компетентності пов'язаний з формуванням певного способу мислення, специфічного для даної сфери знань. І досить важливим у структурі мовної компетентності є когнітивно-креативний компонент.

При становленні мовної компетентності особливе значення має взаємодія когнітивних і комунікативних процесів. Формування пізнавальної стратегії розумових операцій не знаходить прямого відображення в

комунікативних вміннях, мовлення розвивається досить автономно. Ступінь вербалізації когнітивного досвіду, адекватний задуму мовця, залежить від уміння використовувати «готові» форми мови, створюючи оригінальні висловлювання. На думку І.Н.Горелова, в умовах міжкультурної комунікації механізм мовної компетентності забезпечує принципову можливість адекватного розуміння завдяки тому, що програма змістового розгортання по своїй структурі не є залежною від синтаксису рідної мови, а одиниці «змістів» – від одиниць іноземної мови.

Отже, проаналізувавши наукові доробки, можна виділити певні загальні риси, які притаманні тлумаченню терміну мовна компетентність, це:

- володіння системою мови, її граматичними і лексичними нормами;
- володіння системою мови на текстовому і стилістичному рівні;
- володіння соціальними нормами вживання мовних творів на рівні сфери спілкування, теми, стилю, жанру;
- володіння побудовою і сприйняттям мовних текстів;
- володіння ролями мовця та слухача, соціальними та психологічними ролями партнерства в спілкуванні;
- володіння прагматичними законами спілкування у різних кооперативних і конфліктних комунікативних епізодах (для виходу з останніх);
- володіння етичними і етикетними нормами статусних і ролевих позицій.

На основі представленого вище аналізу наукових джерел можна зробити висновок про те, що мовна компетентність є обов'язковим структурним компонентом комунікативної компетентності. А одночасно, на думку Т.А.Ладиженської, А.К.Михальської та інших, комунікативна компетентність включена в склад мовної компетентності в якості однієї з її підструктур [9].

Проблема формування комунікативної компетентності особистості професіонала відображена в багатьох соціальних, психологічних, лінгвістичних дослідженнях з різних точок зору. Соціологи і психологи (О.О.Бодалев, А.Б.Добрович, Л.А.Петровська, Є.В.Руденський та ін.) пов'язують її з розвитком умінь давати соціально-психологічний прогноз ситуації спілкування, програмувати цей процес, вживатись в атмосферу комунікативної ситуації і здійснювати управління процесом спілкування групи, колективу, команди.

Комунікативна компетентність включає сукупність комунікативних знань і комунікативних механізмів, які забезпечують увесь комплекс комунікативної діяльності і комунікативної поведінки людини. Кожен з цих понять має на увазі процес діяльності людини і слідування загально прийнятих в суспільстві норм і правил комунікації. Головним завданням забезпечення підготовки студентів є досягнення такого рівня володіння іноземною мовою, який необхідний і достатній для активної та плідної участі майбутнього спеціаліста в професійній діяльності.

Ю.Н.Караулов вважає, що структура комунікативної компетентності співвідносна зі структурою мовної особистості, але не тотожна їй [5]. В структурі мовної особистості можна виокремити три рівні: вербально-семантичний, когнітивно-тезариусний і мотиваційно-прагматичний. В свою чергу комунікативна компетентність розглядається як структура, яка складається з п'яти рівнів, в яку залучаються психофізіологічні особливості особистості, соціальна характеристика її статусу, культурний фонд, мовна компетентність і прагматика особистості.

В цілому ж рівень культури мовлення людини напряму й безпосередньо визначається рівнем його комунікативної компетентності, тому підвищення цього рівня повинно розглядатись як головне завдання освіти, а також викладання курсу культури мови в середній та вищій школі [2].

Важливим є взаємозв'язок між комунікативною культурою студента, майбутнього філолога, що вивчає іноземну мову, та його іншомовною компетентністю, якої він набуває в процесі засвоєння мови. Науковці [3; 8; 10] виокремлюють в структурі іншомовної компетентності три базових компоненти. Це, по-перше, лінгвістична компетентність, підрозділами якої є когнітивна компетенція та граматична компетенція; соціальна компетентність, що складається з соціокультурної компетенції, соціолінгвістичної компетенції та професійної компетенції; та комунікативна компетентність, що, в свою чергу, включає прагматичну (стратегічну) компетенцію, дискурсивну компетенцію та інформативну компетенцію.

Лінгвістична компетентність представляє собою систему внутрішньо засвоєних комунікантом знань (правил) функціонування іноземної мови і проявляється у їх використанні в мовленнєво-мисленнєвій діяльності. На заняттях з іноземної мови таку діяльність забезпечує робота з текстом, з проблемою, з ігровим завданням. Складові лінгвістичної компетентності це компетенції в спілкуванні: усному, письмовому, діалозі, монолозі, породження і сприйняття тексту; знання і слідування традиціям, ритуалу, етикету; кроскультура спілкування; ділова переписка; бізнес-мова; іншомовне спілкування, комунікативні задачі, рівні впливу на реципієнта [4].

Соціальна компетентність розкривається через соціокультурний, соціолінгвістичний та професійний компоненти, які сприяють реалізації основної мети сучасної освіти, коли іноземна мова розглядається як засіб соціокультурного розвитку особистості, збагачення знаннями нової культури.

І.А.Зімня відносить до складових соціальної компетенції: компетенції соціальної взаємодії з суспільством, загалом, колективом, сім'єю, друзями, партнерами, конфлікти та їх розв'язання, співпрацю, толерантність, повагу і сприйняття Іншого (раса, національність, релігія, статус, роль, стать), соціальну мобільність [3].

Комунікативна компетентність означає те, що кожному висловлюванню притаманні свої правила, які підпорядковуються загальним правилам граматики і засвоєння яких забезпечує спроможність використовувати мову в процесі комунікації.

Базові компетенції, на думку І.А.Зімньої, які відносяться до комунікативної компетенції, це: компетенція пізнавальної діяльності, постановка і вирішення пізнавальних задач; нестандартні рішення, проблемні ситуації – їх створення та вирішення; продуктивне та репродуктивне пізнання, дослідження, інтелектуальна діяльність,

готовність входження в контакт із співрозмовником, здатність підтримувати його упродовж усього процесу спілкування, логічно завершити.

Дискурсивна компетенція визначає знання правил побудови змісту конкретного висловлювання, уміння адаптувати мовленнєво-мисленнєві процеси до умов, згаданих ситуацією спілкування.

Компетенція інформативна це, на думку І.А. Зімньої, прийом, переробка, видача інформації, перетворення інформації (читання, конспектування), масмедійні, мультимедійні технології, комп'ютерна грамотність, володіння електронною, Інтернет-технологією. Ці компетенції, проявляючись в поведінці, діяльності людини, стають її особистісними якостями, характеристиками. І відповідно вони перетворюються на компетентності, які характеризуються і мотиваційними, і змістовими, і регуляторними складовими, одночасно з когнітивним досвідом [3].

Таким чином, ми можемо зробити висновок, що під іншомовною компетентністю розуміється здатність і готовність здійснити іншомовне спілкування у визначених програмою вимогах, які, в свою чергу, спираються на комплекс спеціальних для іноземної мови знань, умінь та навичок, таких як володіння мовними засобами і процесами породження і розпізнавання мови; граматичні знання, вміння, навички, лексичні знання, вміння, навички (з урахуванням соціокультурного лексичного мінімуму); орфографічні знання, вміння, навички; вимовні вміння і розпізнавання мови на слух, а також як додатковий елемент – вміння досягти взаєморозуміння, вийти із скрутного в мовному відношенні становища.

Проведений нами аналіз праці науковців з проблеми іншомовної компетентності показує, що в кожній новій моделі зростає кількість компетенцій, якими повинен володіти студент при вивченні іноземної мови, що пов'язано з бажанням авторів охопити все більшу кількість якостей особистості, які є істотними для реалізації даного виду компетентності.

Проведений нами аналіз також показує, що по мірі вивчення цього складного феномену все більше проявляється багатогранність даного явища, залучення до нього різних якостей особистості. Таким чином, іншомовна компетентність розглядається як цілісне багатокомпонентне системне утворення і водночас, все частіше його іншомовну компетенцію співвідносять з особистісними характеристиками людини. Так автори монографії «Загальноєвропейські компетенції володіння іноземною мовою: Вивчення, викладання, оцінка» визнають, що в процесі спілкування задіяні усі аспекти людської особистості, складна взаємодія виділяємих в іншомовній компетентності підкомпетенцій визначає індивідуальність кожної людини [6]. Даний підхід до розуміння проблеми іншомовної комунікації в теоретичних дослідженнях обумовлює правомірність нашого підходу до питання як до підсистеми в цілісній структурі особистості, яка входить до складу більших компетентісних утворень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Болотов В.А., Сериков В.В. Компетентносная модель: от идеи к образовательной программе // Педагогика. – 2003. – № 10. – С. 8-14.
2. Гейхман Л.К. Интерактивное обучение общению (общепедагогический подход). – Дисс. на соиск. уч. ст. доктора пед. наук. – Екатеринбург, 2003.
3. Зимняя И.А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентностного подхода в образовании. //www/vvsu.ru (Методологический семинар „Розсип в Болонском процессе”: проблемы, задачи, перспективы).
4. Зязюн І.А. Педагогічна майстерність. – К.: Вища школа, 2004. – 422 с.
5. Караулов Ю.Н. Русский язык и языковая личность / Ю.Н.Караулов. – М.: Наука, 1987. – 262 с.
6. Общеевропейские компетенции владения иностранным языком: Изучение, преподавание, оценка. – Страсбург, Москва: Департамент современных языков, изд-во МГЛУ, 2003.
7. Огарев Е.М. Компетентность образования: социальный аспект. – СПб: РАО ИОВ, 1995. – 85 с.
8. Пассов Е.И. Концепция коммуникативного обучения иноязычной культуре в средней школе. – М., 1993. – 125 с.
9. Педагогическое речеведение. Словарь-справочник / Под ред. Т.А.Ладыжинской и А.К.Михальской. – М.: Флинта, Наука, 1998.
10. Холмский Н. Аспекты теории синтаксиса. – М., 1972. – № 6. – С. 122-124.
11. <http://magazine.mospsy.ru/dictionary/dictionary.php?term=335> (Московский психологический журнал).

Резюме. Статтю написано на основанні глибокого изучения механізмів формування іноязычної компетентності у студентів-філологів. Стаття посвятається проблемам языковой личности в лингвистике и использованию этих взглядов в практике преподавания иностранного языка. Риторика методики обучения обсуждается в единстве с формированием лингвистических способностей личности.

Ключевые слова: психологические механизмы, текст, компетенция, компетентность.

The summary. The idea of the article is grounded deeply in the studies of forming of qualification of an interpreter. The article is devoted to the problems of linguistic personality, to the methods of upbringing of its qualities, the first and foremost of these being the competence in styles, genres of the speech. The rhetoric of the theory of education is discussed in connection of molding the linguistic personality.

Key words: psychological methods, text, competence, sub-competence.

Одержано редакцією 23.09.2009 р.

ЗМІСТ

Бабік О.С. Професіоналізм вчителя як важливий фактор при навчанні іноземної мови у дошкільному навчальному закладі.	3
Ботвінко О.М. Використання комп'ютерних технологій у процесі навчання іноземної мови в загальноосвітній школі.	7
Гронь Л.В. Вимоги до іншомовних текстів для розвитку вмінь розповіді на початковому ступені навчання на мовних факультетах вищих навчальних закладів.	11
Коломієць Н.М. Прийоми Блейна Рея в методі природовідповідності Джеймса Ашера.	15
Корженевська О.В. Організація самостійної роботи учнів – важливий фактор інтенсифікації навчального процесу.	19
Салюк І.Я. Особистісно-орієнтований підхід у детермінації розвитку іншомовного мовлення школярів.	23
Кропивко І.М., Снічук О.А. Використання ресурсів і послуг мережі Інтернет у викладанні іноземних мов.	28
Цаль Т.В. Використання методів педагогічного стимулювання на початковому етапі навчання іноземної мови у вищому навчальному закладі та новітні технології.	36
Чорнолоз О.О. Теоретичні основи викладання чеської мови для студентів-філологів у вищому навчальному закладі.	41
Якимчук А.В. Рефлексивні механізми навчання підлітків англomовної комунікації.	44
Волошун А.А. Проблеми застосування сучасних технологій в процесі засвоєння лексики на початковому етапі викладання іноземної мови.	50
Зінчук І.В. Зорова наочність як засіб семантизації іншомовної лексики.	53
Мороз Л.В., Кушнір Н.В. Специфіка роботи над термінами на заняттях іноземної мови у вищому навчальному закладі.	58
Мороз Л.В., Паішко І.О. Основні питання принципів і критеріїв відбору та засвоєння лексичного мінімуму студентами немовних спеціальностей вищих навчальних закладів.	63
Ніколайчук Г.І. Особливості діалогу в процесі формування комунікативних умінь дитини дошкільного віку.	65
Середюк Л.А. Використання автентичної газетної хроніки на уроках німецької мови.	70
Турко І.-М.Б. Теоретичні аспекти вивчення творчості поетів-імажистів у вищих навчальних закладах.	72
Бричок Б.П. Використання інтерактивних технологій у процесі професійної підготовки вчителів початкових класів.	77
Джеджера К.В. Удосконалення мовлення як проблема формування культури спілкування студентів у вищих навчальних закладах.	80
Дуброва А.С., Снічук О.А., Трофімчук В.М. Принцип взаємопов'язаного навчання різних видів мовленнєвої діяльності з урахуванням їхніх особливостей і прискореним навчанням сприйняття мовлення.	83
Кочубей О.С. Особливості формування іншомовної компетенції студентів-філологів у вищому навчальному закладі.	85
Мазурок О.М. Інноваційні методи навчання іноземних мов у вищій школі в контексті гуманістичної парадигми освіти.	89
Мороз Л.В., Ковалюк В.В., Черуха Н.В. Інтерпретація закономірностей засвоєння іншомовних слів студентами немовних спеціальностей вищих навчальних закладів.	92
Павелків К.М. Філософські та загальнотеоретичні засади дослідження проблеми формування рефлексивної культури майбутнього вчителя.	95
Перішко І.В. Розвиток інтелектуальних здібностей обдарованих школярів на основі проектної іншомовної діяльності.	100
Пивоварчук Т.О. Фактори розвитку комунікативних здібностей студентів.	106
Тадєєва М.І., Пархомчук М.М. Рання іншомовна освіта в європейських педагогічних традиціях.	109
Воробйова Л.М. Психолінгвістичні аспекти навчання іноземних мов.	113
Гончарук Р.А. Роль перекладу у міжкультурній комунікації і педагогічній соціалізації.	117
Янциур Л.А. Формування інтересу до образотворчої діяльності в системі дитячий садок-школа.	122
Дуброва А.С., Трофімчук В.М. Психолого-педагогічні можливості навчального перекладу і умови їхньої реалізації.	126
Шурин О.І. До питання формування педагогічної культури майбутніх вчителів у процесі фахової підготовки.	129
Войтович І.С. Батишкіна Ю.В. Комп'ютерні інформаційні технології в реалізації навчальних і наукових проектів у педагогічних вищих навчальних закладах.	131
Шутяк В.Г. Формування у молодших школярів позитивного ставлення до праці.	135
Поліщук Н.В. Особистісно-орієнтована технологія навчання при підготовці фахівців з технологічної освіти.	139

Яциур М.С. Курсова робота з методичних дисциплін у кредитно-модульній системі організації навчального процесу.	141
Герасименко О.А., Герасименко Н.П. Методи реалізації пошуково-дослідницьких проектів на заняттях з трудового навчання у 7-9 класах з використанням інформаційно-пошукових технологій.	147
Трофімчук Л.О. Проблема оптимального вибору методів активізації пізнавальної діяльності учнів у процесі позаурочних занять.	152
Грипич С.Н. Моральне виховання молодших школярів і дитяча література (психолого-педагогічний погляд на проблему).	156
Попчук О.В. Інноваційні технології навчання як умова розвитку професійної культури майбутніх фахівців документознавства та інформаційної діяльності.	160
Трофімчук В.М. Сутність і класифікація художньо-конструкторських знань та умінь старшокласників, які формуються у процесі трудового навчання.	164
Войтко А.І. Педагогічна підтримка професійного самовизначення учнів 8-9 класів на основі професійних проб.	168
Сіпайло В.О. Використання сучасних систем крою проектування одягу при підготовці майбутніх вчителів технологій.	173
Мохнюк Р.С. Формування громадянської культури студентства – проблема сучасного виховання.	178
Відомості про авторів.	183

Наукове видання

ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 42

Заснований у 1996 р.

Відповідальний редактор збірника Мороз Л.В..

Відповідальний за підготовку збірника до видання Янцур М.С.

Технічний редактор Кравчук В.Ю.

Комп'ютерна верстка Хильчук Т.К.

Здано до набору 25.10.2009 р. Підписано до друку 27.11.2009 р.

Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.

Ум. друк. арк. 30,6. Обл. вид. арк. 31,2. Замовлення № 79/1. Наклад 120.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31

Рівненський державний гуманітарний університет, кафедра професійної педагогіки і
трудової підготовки (к. 98, тел. 22-11-18)

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

О – 59 **Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 42.— Рівне: РДГУ, 2009. — 186 с.**

ISBN 966 — 7281 — 09 — 01.

Збірник наукових праць містить статті з проблем викладання мов і літератур світу, а також з теорії і методики виховання, професійної орієнтації, розвитку та навчання учнів і студентів.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, учителів, вихователів, практичних працівників освіти, керівників дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

ББК 74.20